(כה) אָסוּר: **ו** שׁ**לא תֵצֵא בְּטַבַּעַת שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ חוֹתָם,** (ו) וְאִם יָצָאָה (כו) חַיֶּבֶת. ח**וּכְשֶׁאֵין עָלֶיהָ חוֹתָם** (כז) **לֹא תֵצֵא, וְאִם יָצְאָה פְּטוּרָה:** **יא** (כח) * א**לֹא תֵצֵא בְּכוּלְיָאר, וְהוּא תַּכְשִׁיט** (כט) שֶׁקּוֹשְׁרֶת בּוֹ מִפְּתְחֵי חֲלוּקָה. וְלֹא בְּכוֹבֶלֶת, (ל) וְהוּא קֶשֶׁר (לא) * שֶׁקְּשׁוּר בּוֹ בְּשֵׁם שֶׁרַיחוֹ טוֹב: **יב** ב**אִם** חָסֵר אַחַת מִשְּׁנֵיהֶן וּמְשִׁימָה אַחֵר בִּמְקוֹמוֹ, ג**אִם** הוּא שֶׁל זָהָב לֹא תֵצֵא בּוֹ, דְּכֵיוָן שֶׁמְּשַׁנֶּה בַּמֶּרְאֶה מִשֶּׁאָר שְׁנַיִם דְּיִלְמָא מִבְּזוּ לָהּ וְשָׁקְלָה לֵיהּ וּמַטְיָא. אֲבָל שֶׁל כֶּסֶף שֶׁדּוֹמֶה לְשֶׁאָר שְׁנַיִם מֻתָּר, ד**וְכָל** שֶׁכֵּן שֶׁן דְּאָדָם:

יג ה**לֹא תֵצֵא בְּמִנְעָל הַקָּרוּעַ לְמַעְלָה,** דְּמַחֲכוּ עֲלָהּ וְאָתְיָא לְאַתּוּיֵי. **וְלֹא בְּמִנְעָל חָדָשׁ,** (לב) שֶׁמָּא לֹא יָבִא לְמִדָּתָהּ, אֶלָּא אִם כֵּן נִסְתָּה לְלֶכֶת בּוֹ (לג) מֵאֶתְמוֹל שֶׁהוּא לְמִדָּתָהּ. (לד) וַאֲבָל (ז) אִישׁ מֻתָּר, שֶׁאֵין מְקַפִּיד כָּל כָּךְ. הַגָּה: (לה) וּכְשֶׁאֵר מַלְבּוּשִׁים אֵין לָחוּשׁ, אֲפִלּוּ בְּאִשָּׁה (כל בו – ס״ג): **יד** י**וֹצֵאת** (לו) **בְּחוּטֵי שֵׂעָר, בֵּין שֶׁהֵם עֲשׂוּיִים מִשְּׁעָרָהּ אוֹ מִשֵּׂעָר חֲבֵרְתָּהּ** (לז) **וַאֲפִלּוּ מִשֵּׂעָר בְּהֵמָה,** (מ) (לח) י**וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תֵּצֵא זְקֵנָה בְּשֶׁל יַלְדָּה, וְלֹא יַלְדָּה בְּשֶׁל זְקֵנָה:** **טו** ח**יוֹצֵאת בְּקֶשֶׁר שֶׁעוֹשִׁין** (לט) **לִרְפוּאַת קְטוּף עַיִן הָרָע שֶׁלֹּא יִשְׁלֹט,** ט**וּבְמוֹךְ** (מ) הַקָּשׁוּר וּמְהֻדָּק (מא) בְּאָזְנָהּ. **וּבְמוֹךְ** (מב) שֶׁבְּסַנְדָּלָהּ (מג) הַקָּשׁוּר בְּסַנְדָּלָהּ. י**וּבְסַנְדָּל וּמִנְעָל הַסְּתוּמִים** (מד) מִכָּל צַד, אֲפִלּוּ אֵינוֹ קָשׁוּר מֻתָּר. כ**וּבְמוֹךְ שֶׁהִתְקִינָהּ לִנְדָּתָהּ,** הַגָּה: שֶׁלֹּא לְתוֹךְ הַמִּנְעָל, וְהַגָּהַת סְמ״ק (מצוה רפב, דיני הוצאה) מְסַפֵּק בָּזֶה. וְיֵשׁ לְהַקֵּל לְצֹרֶךְ קְצָת. עוֹלַת תָּמִיד (סק״ט): **יד** (מ) וּבִלְבַד. דְּמַחֲכוּ עֲלָהּ וְאָתְיָא לְשִׁלּוּפֵי:

ש שָׁם ס״ב (ע״א). ת שָׁם נ״ז (ע״א). א שָׁם ס״ב. ב שָׁם ס״ד (ע״ב) וְכַתָּכָמִים. ג שָׁם בְּגֶמָרָא (סה.). ד הָרֹא״שׁ שָׁם (ס״ו ס״ ט). ה שָׁם בְּבָרַיְתָא קמ״א (ע״ב). ו שָׁם ס״ד (ע״ב) בְּמַשְׁנָה. ז שָׁם בְּבָרַיְתָא. ח שָׁם נ״ז (ע״ב) וּכְאַבָּיֵי. ט שָׁם ס״ד: בְּמַשְׁנָה וּבְגֶמָרָא ס״ה (ע״א). י טוּר בְּשֵׁם סְמַ״ג (לאוין סה) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים לְפָרֹאשׁ הַבַּיִת יוֹסֵף שָׁם (ד״ה וכתב בספר המצות דסנדל). כ שָׁם ס״ד בְּמִשְׁנָה.

בַּאֵר הֵיטֵב

א (ו) **וְאִם יָצְאָה.** עַיֵּן סִימָן ש״א סָעִיף ט׳ וְי״ד דִּין זֶה בְּבַאֵרוֹ: **ג** (ו) **אִישׁ.** בַּ״ח (ס״ח) כָּתַב לְהַתִּיר לָצֵאת בְּמִנְעָל שֶׁלָּנוּ עִם הַתֶּפֶן שָׁבוֹ, וְגַם מַתָּר לְכַתְּחִלָּה לְתַת תֶּפֶן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּיַד הַנּוֹהֵגִין לְהַקֵּל בָּזֶה, (יח) וְכָל שֶׁכֵּן מַחַט שֶׁאֵינָהּ נְקוּבָה שֶׁלָּנוּ [שֶׁקּוֹרִין שְׁפִּילְקָ״ע], אַף שֶׁרֹאשָׁהּ אֶחָד עָב אֵין עֲשׂוּי כְּעֵין תַּכְשִׁיט כָּל כָּךְ, וְאָפְשָׁר דִּלְכֹלֵי עָלְמָא שָׁרֵי, וְעַל כֵּן בְּנִדְאֵי יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהַקֵּל לְהַעֲמִיד בָּהּ הַקְּשׁוּרִים: **(כה) אָסוּר.** לָצֵאת בָּהּ (יט) כְּשֶׁהִיא תְּחוּבָה בִּצְעִיפָהּ אוֹ בִּבְגָדָהּ, (כ) אֲפִלּוּ אִם הִיא מִתְקַשְּׁטֶת בָּהּ, כְּגוֹן שֶׁרֹאשָׁהּ עָב וְעָשׂוּי כְּעֵין תַּכְשִׁיט, דְּאֵין בּוֹ חִיּוּבָא דְּאוֹרַיְתָא, אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר מִדְּרַבָּנָן, דְּילְמָא שָׁלְפָא וּמְחַוְיָא. (כא) וְכָל שֶׁכֵּן דְּאִם אֵינוֹ עָשׂוּי כְּעֵין תַּכְשִׁיט, דְּנָחְשַׁב מַשָּׂא וְחַיֶּבֶת חַטָּאת. (כב) וְדַע עוֹד דְּכָזֶה שֶׁאֵינוֹ עָשׂוּי כְּעֵין תַּכְשִׁיט, אֲפִלּוּ אִם צְרִיכָה לָהּ הַמַּחַט לְאֵיזֶה צֹרֶךְ שֶׁיִּהְיֶה, כְּגוֹן לַחֲלֹק בָּהּ שְׂעָרָהּ וְכַיּוֹצֵא בָּהֶן, מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי הוּא מַשּׂוי גָּמוּר, שֶׁאֵין אָדָם יָכוֹל לָצֵאת בְּכָל הַחֲפָצִים הַצְּרִיכִים לוֹ כְּשֶׁאֵינָן לֹא מַלְבּוּשׁ וְלֹא תַּכְשִׁיט: **י (כו) חַיֶּבֶת.** דְּאֵין דֶּרֶךְ אִשָּׁה לְשֶׁאת עָלֶיהָ

בְּאוּר הֲלָכָה

יא * לֹא תֵצֵא בְּכוּלְיָאר. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כט) בְּמַה שֶׁמַּסִּיק דְּהֵיכָא שֶׁפּוֹגֶרֶת מֵתָר לְכַתְּחִלָּה, וְלִכְאוֹרָה לְפִי דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) וְעַ״ז בְּסָעִיף קָטָן ח׳ שֶׁהִסְכִּימוּ לְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת (סד״ה ותיהוי) דְּבִכְמַחַט שֶׁאֵינָהּ נְקוּבָה הֵיכָא שֶׁיֵּשׁ עָלֶיהָ שֵׁם תַּכְשִׁיט אַף שֶׁמְּעֻמֶּדֶת בּוֹ קְשׁוּרִיךְ אָסוּר, אִם כֵּן הָכָא נַמִּי יֵשׁ אִסּוּר עַל כָּל פְּנִים בְּכָל גַּוְנֵי, אֲבָל מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה שֶׁיֵּשׁ לְהַקֵּל בָּזֶה אַף לְשִׁטַּת הַתּוֹסָפוֹת, דְּהַתּוֹסָפוֹת בְּעִצְמָן בְּבֵבָא בַּתְרָא קנ״ו עַמּוּד ב׳ (ד״ה ככיתי לבתר) כָּתְבוּ דְּהָכָא מַתָּר לְכַתְּחִלָּה, וְלֹא חִיְישִׁינַן דִּילְמָא שָׁלְפָא וּמַחְוְיָא שֶׁלֹּא תִּגְלֶה בְּשָׂרָהּ, וְעַל כָּרְחָךְ דִּלְגַבֵּי פּוּלְיָאר עָדִיף טְפֵי, וּכְבָר הִתְעוֹרֵר בָּזֶה הַגָּאוֹן בַּעַל תּוֹסָפַת שַׁבָּת (ס״ק יט), וְרַק דְּהוּא מִצַּדֵּד דְּהַמְהַבֵּד סָתָם בָּזֶה לְהַחְמִיר אַף בְּסוֹגֶרֶת, וּמִשּׁוּם דְּחָזֵר בּוֹ מִמַּה שֶׁכָּתַב בְּבֵרֶת יוֹסֵף (ד״ה ולא תצא במחט), אֲבָל לֹא נְהִירָא, וְהַנְּכוֹן יוֹתֵר כְּמוֹ שֶׁהֶעְתַּקְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה, וְכָמוֹ שֶׁרָשַׁמְתִּי בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן (ס״ק כה)

בְּשֵׁם הַפְּרִישָׁה (ס״ק טז) וְדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות ג) בְּשֵׁם כַּמָּה רִאשׁוֹנִים:

*** שֶׁקְּשׁוּר בּוֹ בְּשֵׁם. וְדַוְקָא שֶׁיֵּשׁ בָּהּ בְּשֵׁם אֲפִלּוּ כָּל שֶׁהוּא. וְאִם אֵין בָּהּ בְּשֵׁם**

(כז) **לֹא תֵצֵא.** דִּילְמָא שָׁלְפָא וּמְחַוְיָא, וּבְדִיעֲבַד פְּטוּרָה (כז) לְפִי שֶׁהוּא תַּכְשִׁיט לְאִשָּׁה. וַעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ש״א סָעִיף ט׳ הַדִּין לְעִנְיַן אִישׁ: **יא** (כח) **לֹא תֵצֵא בְּכוּלְיָאר.** בַּמִּשְׁנָה (סב.) אִיתָא דְּעַל כּוּלְיָאר חַיֶּבֶת חַטָּאת, וְעַיֵּן לְקַמִּיהּ: **(כט) שֶׁקּוֹשֶׁרֶת בּוֹ וְכוּ'.** פֵּרוּשׁ (כח) דַּרְכּוֹ שֶׁל הַכּוּלְיָאר לְכָךְ, אֲבָל עַתָּה אֵינָהּ סוֹגֶרֶת בּוֹ מִפְּתְחֵי חֲלוּקָה אֶלָּא טוֹעֶנֶת כָּךְ עָלֶיהָ, וּמִשּׁוּם הָכִי חַיֶּבֶת חַטָּאת דְּלֹא חָשִׁיב תַּכְשִׁיט אֶלָּא מֵשׁוּי, דְּאִינוֹ אֶלָּא לְהַרְאוֹת עֹשֶׁר. א)אֲבָל אִם גַּם עַתָּה סוֹגֶרֶת בּוֹ מִפְּתְחֵי חֲלוּקָה, מֻתָּר לְכַתְּחִלָּה דְּהֲוֵי תַּכְשִׁיט, (כו) וְלֹא שַׁיָּךְ דִּילְמָא שָׁלְפָא וּמְחַוְיָא, דְּאִם כֵּן תִּגָּלֶה בְּשָׂרָהּ, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה: **(ל) וְהוּא קֶשֶׁר וְכוּ'.** וְאִשָּׁה שֶׁרֵיחָהּ רַע (מ) טוֹעֶנֶת עָלֶיהָ, (כמ) וְאֵינָהּ חַיֶּבֶת עָלָיו מִפְּנֵי שֶׁהוּא תַּכְשִׁיט, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה אָסוּר דִּילְמָא שָׁלְפָא וְאָתְיָא לַאֲתוּיֵי: **(לא) שֶׁקְּשׁוּר בּוֹ בְּשֵׁם.** וְהוּא הַדִּין (כט) שֶׁלֹּא תֵצֵא בִּצְלוֹחִית שֶׁל שֶׁמֶן אַפַּרְסְמוֹן (ל) הַקְּבוּעַ עַל זְרוֹעָהּ: **יג (לב) שֶׁמָּא לֹא יָבֹא וְכוּ'.** וְשָׁלְפָא לֵיהּ וְאָתְיָא לַאֲתוּיֵי: **(לג) מֵאֶתְמוֹל.** אֲפִלּוּ רַק שָׁעָה אַחַת [גְּמָרָא (קמא:)]: **(לד) אֲבָל אִישׁ מֻתָּר.** אַתְּרַוְיהוּ קָאֵי [בַּ״ח בְּסִימָן ש״א (ס״ה), וּשְׁאָר פּוֹסְקִים]: **(לה) וּכְשְׁאָר מַלְבּוּשִׁים וְכוּ'.** דִּילְיכָא (מ) לְמֵחַשׁ לְמִלְּתָא שֶׁלָּא אוֹתָן, וְכָמוֹ שֶׁכָּתְבָנוּ לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן ג: **יד (לו) בְּחוּטֵי שֵׂעָר.** שְׁמְהַדְּקָתָן (נ) עַל רֹאשָׁהּ, וְאֵין זֶה פְּאָה נָכְרִית הַמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסָעִיף י״ח דַּאֲסוּרָה לָצֵאת בָּהּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים, דְּהָתָם יֵשׁ בָּהּ מִשּׁוּם תַּכְשִׁיט, אֲבָל הָכָא הוּא רַק חוּטִין בְּעָלְמָא: **(לז) וַאֲפִלּוּ מִשֵּׂעָר בְּהֵמָה.** וְלֹא אָמְרִינַן (נ) דְּמֵאִיס וְאָתֵי לְמִשְׁלְפָא: **(לח) וּבִלְבַד שֶׁלֹּא תֵצֵא וְכוּ'.** הַטַּעַם (לד) בְּכָל זֶה, מִשּׁוּם דְּמְחַיְיכָא עָלָהּ וְאָתְיָא לְשִׁלּוּפֵי וְלַאֲתוּיֵי. נִרְאֶה מִשּׁוּם דִּבְזִמַּנִּים הָיָה זֶה בָּדוּק לִרְפוּאָה, (לה) וְהֲוֵי כְּקַמֵּעַ מַמָּשׁ. וְלֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה שָׁלִיף וּמְחַוְיָא, שֶׁאֵינוֹ דָּבָר שֶׁל נוֹי: **(מ) הַקָּשׁוּר וּמְהֻדָּק.** דְּאִי לָאו הָכִי חָיְשִׁינַן דִּילְמָא נָפִיל וְאָתֵי לְאַתּוּיֵי: **(מא) בְּאָזְנָהּ.** וְהוּא עָשׂוּי לִבְלִעַ לֵחָה שֶׁל צוֹאַת הָאֹזֶן: **(מב) שֶׁבְּסַנְדָּלָהּ.** לְתַעֲנוּג, וְגַם בָּזֶה הָא דְּבָעִינַן קָשֶׁר מִשּׁוּם דִּילְמָא נָפִיל וְאָתֵי לַאֲתוּיֵי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמוֹךְ לְגַדְּתָהּ, (נ) אֲפִלּוּ אִם יִפֹּל לֹא שְׁקִלָתָהּ כְּלָל, מִשּׁוּם דְּמֵאִיס: **(מג) הַקָּשׁוּר בְּסַנְדָּלָהּ.** מִשּׁוּם דִּילְמָא נָפִיל וְאָתֵי לַאֲתוּיֵי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמוֹךְ לְגַדְּתָהּ, (נ) דְּבָזֶה לֹא בָּעִינַן מְהֻדָּק, וְכֵן כָּתַב בְּתוֹסָפַת שַׁבָּת (ס״ק כה): **(מד) מִכָּל צַד.** לַאֲפוּקֵי מִשֶּׁלָּנוּ (ס״ח) וְנַטְעִינַ״ש שֶׁלָּנוּ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יח) מִגַּן אַבְרָהָם (סק״ח): **(יט) דְּכִידָּה אֲפִלּוּ הוֹצִיאָה מַלְבּוּשׁ גָּמוּר חַיֶּבֶת חַטָּאת:** **(כ) אַחֲרוֹנִים,** וְכֵן כָּתַב בְּבֵאוּר הַגְּרַ״א בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל אָסוּר, דִּבְדִיוּק נָקֵט הַמְחַבֵּר אָסוּר וְלֹא חַיָּב, וְעַיֵּן בְּטַ״ז (סק״ח): **(כא)** תּוֹסָפוֹת (ס. ד״ה לְמֵאי) וְהָרֹא״שׁ (פ״ו סי׳ ז) וְרַ״ן (כז. ד״ה לְמֵאי), וְהֶעְתִּיקָם הַגְּרַ״א וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **י (כג) גְּמָרָא** (סב.): **(כד) שָׁם** (ס.): **יא (כה)** פָּרִישָׁה (ס״ק טז), וְכֵן כָּתַב הַדַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ג) בְּשֵׁם הַמַּרְדְּכִי (פ״ו סי׳ שנא), וְכֵן אִיתָא בְּסֵמַ״ג (לאוין סה), וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ולא תצא במחט) בְּהֶלְכָה דְּמַחַט שֶׁאֵינָהּ נְקוּבָה שֶׁהִסְכִּים לָזֶה, וְכֵן הַתּוֹסָפוֹת בְּבָא בַּתְרָא קנ״ו עַמּוּד ב׳ (ד״ה ככיתי לבתר) גַּם כֵּן סוֹבְרִים כֵּן: **(כו)** גַּם זֶה שָׁם בְּתַרְגְּמֵי: **(כז)** רַשַׁ״י (סב. ד״ה חומרתא): **(כח) גְּמָרָא** (שם): **(ל)** רַמַ״ם פֶּרֶק י״ט (ה״ז): **יג (לא)** דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ד), וְכֵן מַשְׁמַע מִצַּיְּן הַגְּרַ״א עַל זֶה: **יד (לב)** וְלֹא דְּמֵי לְחוּטֵי צֶמֶר וּפִשְׁתָּן דְּאִטְרִינַן בְּסָעִיף א׳, דְּהָתָם הַטַּעַם

לְיקוּטֵי דִּבְרֵי הֶרֶב: א) בשו״ע הרב (ס״ג) כתב סתמא לאסור בכוליאר, ומשמע שאף כשסוגרת בו מפתחי חלוקה אסור.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

יִפֹּל דָּם עָלֶיהָ (ט) (מה) וְיִצַּעֲרֶנָּה (בית יוסף (ד"ה ומנן) בשם הפוסקים), [ל]אֲפִלּוּ אֵינוֹ קָשׁוּר, דְּכֵינָן שֶׁהוּא מָאוּס לֹא חָיְשִׁינַן דִּילְמָא שָׁקְלָה לִיהּ, אֲפִלּוּ יֵשׁ לוֹ (מו) בַּיִת יָד. (מז) [מ]וּבִפְלֵפֶל וּבְגַרְגֵּר מֻלַּח וּבְכָל בֹּשֶׂם שֶׁתִּתֵּן לְתוֹךְ פִּיהָ, (מח) וּבִלְבַד (מט) שֶׁלֹּא תִּתְּנֵם לְכַתְּחִלָּה בְּשַׁבָּת. (נ) וְאִם נָפַל לֹא תַּחֲזִיר. (נ) [נ]וּבְכָתֵי שׁוֹקִים (נא) שֶׁקּוֹשְׁרִים (נב) בְּמִשְׁיחָה סָבִיב שׁוֹקֶיהָ, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַמְּשִׁיחָה קְשׁוּרָה בָּהֶם, וְלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יִשְׁתַּלְשְׁלוּ לְמַטָּה. * [ס]וְיוֹצְאָה (נג) בְּאֶצְעָדָה שֶׁמַּנִּיחִין בַּזְּרוֹעַ אוֹ בַּשּׁוֹק, וְהוּא (נד) שֶׁתְּהֵא דְּבוּקָה לַבָּשָׂר וְלֹא תִּשָּׁמֵט. * [א]ע[ע]וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹסֵר בְּשֶׁל זְרוֹעַ: טז [פ]בְּכָל מַה שֶּׁיְּכוֹלָה לָצֵאת (נה) יְכוֹלָה לְהַתִּירוֹ בְּרֹאשׁוּת הָרַבִּים, וְלֹא חָיְשִׁינַן דִּילְמָא מַתְיָא לִיהּ: יז [צ]יֵשׁ אוֹסְרִים לְהָבִיא מִפְּתְחֵי אֲפִלּוּ (נו) בַּחֲצַר הַבַּיִת (נז) כִּי אִם בְּיָדוֹ, אֲבָל לֹא בַּחֲגוֹרָתוֹ, שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיוֹצִיאֶנּוּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים: יח * [ק]כָּל שֶׁאָסְרוּ חֲכָמִים לָצֵאת

ל שם בְּגְמָרָא ס"ה (ע"א). מ שם ס"ד (ע"ב). נ טור בְּשֵׁם רי"ו וְשָׁאר פּוֹסְקִים. ס רַמְב"ם בְּפֶרֶק י"ט (ה"ה) מֵהָא דְּרַב יוֹסֵף אִלְּיבָּא דְּרַב יְהוּדָה בְּפֵרוּשׁ בִּירִית, ס"ג (ע"ב). ע הָרַב הַמַּגִּיד (שם) מִמַּשְׁמָעוּת פֵּרוּשׁ רַשׁ"י שָׁם (ד"ה אצעדה). פ תוֹסְפוֹת נ"ז (ע"א ד"ה במה) וְרא"ש (פ"ו סי' א) וְהָרַן"ך (כה: ד"ה וכתבו) שָׁם. צ רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב) בְּחֶלֶק (ט') [ט"ו] בְּשֵׁם רַמְבַּ"ן (סד: ד"ה הא דאמרינן ד"ה ועיקר) וְרַשְׁבָּ"א (עבודת הקודש שער ג סי' ב) וְהָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק י"ט (ה"ח) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (שם). ק שם ס"ד (ע"ב) וּכְרַב, הָרַי"ף (כט.) וְהָרַמְב"ם בְּפֶרֶק י"ט (ה"ח).

בַּאֵר הֵיטֵב

טו (ט) **וְיצַעֲרֶנָּה.** וְאִם מְכֻסֶּנֶת שֶׁלֹּא יִפֹּל הַדָּם עַל הַבְּגָדִים וְיטַנְּפֵם, אָסוּר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ש"א סָעִיף י"ג. ט"ז (סק"י): (י) **וּבְכָתֵי שׁוֹקִים.** דְּלֹא שָׁלְפָה כֵּינָן שֶׁהוּא לְצְנִיעוּת, וְלָכֵן יֵשׁ אוֹסְרִים בְּשֶׁל זְרוֹעַ:

בֵּאוּר הֲלָכָה

כְּלָל, חִיבָּת עַל הַקֶּשֶׁר גּוּפָא, וְלֹא אָמְרִינַן דְּחָזֵי תַּכְשִׁיט מִפְּנֵי שֶׁקָּלַט הָרִיחַ [גְּמָרָא (סב:)]:

טו * וְיוֹצְאָה בְּאֶצְעָדָה וְכוּ'. עַיִן בְּמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף י"ב שֶׁתָּלָה דִּין זֶה בְּשִׁטַּת הַתּוֹסָפוֹת (ס. ד"ה ותיהדר) וְרַשׁ"י (שם ד"ה טהורה) שֶׁזָּכְרוּ הַפּוֹסְקִים בְּסָעִיף ט', וְאֶאֱצְעָדָה קָאֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים. וְהֶנֵּה לְפִי זֶה סָתַם הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּדַעַת הָרִאשׁוֹנָה, שֶׁיֵּהָא הָעִקָּר כְּשִׁטַּת הַתּוֹסָפוֹת. וּבָאֶמֶת שָׁם בִּבְיַת יוֹסֵף (ד"ה ולא תצא במחט שמחלקת) מְשַׁמֵּע דְּסָבִירָא לֵיהּ כְּפֵרוּשׁ רַשׁ"י, וּכְבָר תָּמַהּ עַל זֶה בְּתוֹסֶפֶת שֶׁבָּת שָׁם (ס"ק טז). אָמְנָם בְּלֹא הָכִי דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם אֵלּוּ תְּמוּהִים מְאֹד, דְּהִנֵּה הוּא תְּלָה דִּין זֶה בְּשִׁטַּת הַתּוֹסָפוֹת שֶׁסְּבִירָא לְהוּ דְּבִירִית לָאו תַּכְשִׁיט הוּא, וּסְבִירָא לְהוּ דְּהוּא הַדִּין אֶצְעָדָה לְדִידְהוּ, וּבָאֶמֶת לֹא דָּמֵי כְּלָל, דְּבִירִית הוּא בְּכְלַל טַבַּעַת הַכַּלִּים, שֶׁמְּשַׁמֶּשׁ לְהַבְּתֵּי שׁוֹקִים, וּלְכָךְ לֹא מִקְרֵי תַּכְשִׁיט וְהָוֵי טָהוֹר, וְהוּא הַדִּין שֶׁיּוֹצֵא בָּהּ בְּשַׁבָּת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אֶצְעָדָה שֶׁמַּנִּיחַ בַּזְּרוֹעַ דְּהוּא טָמֵא כִּדְכָתִיב בְּקֶרֶב, וְעַל כָּרְחָךְ דְּהוּא תַּכְשִׁיט, לָמָּה תֵּצֵא בָּהּ בְּשַׁבָּת, וּכְבָר נִתְעוֹרֵר עַל זֶה הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יב), וְגַם דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הֲלֹא הוּא מְעִקַּר מִדְּבְרֵיהֶם (פי"ט ה"ח), וְשָׁם מַשְׁמַע בְּהֶדְיָא דְּהוּא תַּכְשִׁיט, וְהָאֱמֶת הַכָּרוּר הוּא כְּמוֹ שֶׁפֵּרַשְׁתִּי בַּפְּרִי מְגַדִּים, דְּטַעַם הַהֶתֵּר הוּא כְּמוֹ שֶׁמַּשְׁמַע בְּרַמְבַּ"ם (שם) עַל אֶצְעָדָה שֶׁמַּנִּיחָה בְּזְרוֹעָהּ וְשׁוֹקָהּ, שֶׁהֶתֵּרָם הוּא מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְכַּשְּׁטִין שֶׁאֵין דַּרְכָּהּ לְהֶרָאוֹתוֹ לְבָרִיּוֹת. וְנִרְאֶה לִי שֶׁמִּבִּירִי שֶׁהָאֶצְעָדָה מַנַּחַת עַל בָּשָׂר זְרוֹעָהּ מִמָּשׁ תַּחַת הַכְתֹּנֶת [וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת מִמַּה שֶּׁפֵּרַשְׁתִּי וְהוּא שֶׁתְּהֵא דְּבוּקָה יָכוֹל], וּלְכָךְ סְבִירָא לֵיהּ לָהַרַמְבַּ"ם דְּלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁתִּשְׁלַח לְהֶרָאוֹת, דְּלֹא תִּתְגַּלֶּה זְרוֹעָהּ, שֶׁגַּם זֶה אֵינוֹ מִדֶּרֶךְ צְנִיעוּת וּכְמוֹ בְּשׁוֹקָהּ. וְהֵישׁ אוֹסְרִים סְבִירָא לְהוּ דְּדַרְקָא בְּשׁוֹקָהּ אָמְרִינַן דְּלֹא שַׁלִּיךְ וּמֵחֲרִי, וְלֹא בְּזְרוֹעָהּ. וּלְפִי זֶה אֵין שִׁיּוּךְ כְּלָל פְּלוּגְתָּא הַסָּעִיף זֶה לְהָא דְּסָעִיף ט' הַנַּ"ל:

*** וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹסֵר בְּשֶׁל זְרוֹעַ. הִנֵּה הָרַב הַמַּגִּיד** (שם) **כָּתַב דְּכֵן מוּכָח מִרַשׁ"י** (סג: ד"ה תחת אצעדה), דְּלֹא הַפֵּר אֶלָּא בְּבִירִית שֶׁעַל בְּתֵּי שׁוֹקִים, דְּלֹא שָׁלְפָא וּמַחֲרֵי שֶׁלֹּא יִפֹּל הַבְּתֵּי שׁוֹקִים, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּזְרוֹעַ, וְהֶנֵּה לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְמַעְלָה דְּהָרַמְבַּ"ם מְיָרֵי בְּאֶצְעָדָה שֶׁעַל בְּשַׂר זְרוֹעַ מַמָּשׁ, לְעִנְיַן דַּעְתִּי אֶפְשָׁר דְּגַם רַשׁ"י מוֹדֶה לְסִבָּרַת הָרַמְבַּ"ם. **אָמְנָם אֲחַר כָּךְ רָאִיתִי בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א שֶׁחוֹלֵק עַל הָרַב הַמַּגִּיד לְאִידָךְ גִּיסָא, שֶׁכָּתַב דְּלִפְי סְבָרַת רַשׁ"י בְּאֶצְעָדָה שֶׁעַל שׁוֹקָהּ גַּם כֵּן אֵין מַתִּירִין אֶלָּא בְּבִירִית שֶׁעַל בְּתֵּי שׁוֹקִים מִטַּעַם הַנַּ"ל, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּאֶצְעָדָה שֶׁעַל שׁוֹקָהּ מִמָּשׁ אֶפְשָׁר דְּשָׁלְפָא שֶׁלֹּא בְּפְנֵי בְּנֵי אָדָם וּמַחֲרֵי אַחַר כָּךְ לְבָרִיּוֹת, זֶהוּ תִּכְלָל דִּבְרֵיהֶם שֶׁלֹּא:**

יח * כָּל שֶׁאָסְרוּ וְכוּ'. בְּאוּר טַעֲמֵי חִלּוּקֵי הַדֵּעוֹת בְּקִצָּרָה, דְּהִנֵּה מִפַּתְנִיתִין מוּכָח דְּכָל הַתַּכְשִׁיטִין אֲסוּרִין אֲפִלּוּ בְּחָצֵר, חֵרֶשׁ מִכְּבוֹד וְאֶאָה נָכְרִית דְּמַתָּרַת בְּחָצֵר, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּתְגַּנֶּה עַל בַּעְלָהּ. וְדִבְרֵי עַנְיֵי בַּר שִׁשּׁוֹן מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל (מז) רְפוּיָה, חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא תִּפֹּל וְאַתְיָא לַאֲתוּיֵי: **טז (נה) יְכוֹלָה לְהַתִּירוֹ.** כְּגוֹן חֲגוֹרָתָהּ וּכְהַאי גַּוְנָא, וְהַטַּעַם, דְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁרְגִילִין לְהַסִּירָן אָסְרוּ חַ"ל לָצֵאת בָּהֶן מִבֵּיתָהּ כְּשֶׁהִיא לְבוּשָׁה בָּהֶן, דְּשָׁמָּא כְּשֶׁתְּסִירֶנָּה אַחַר כָּךְ תִּשְׁכַּח שֶׁהוּא שַׁבָּת וְאַתְיָא לַאֲתוּיֵי, אֲבָל דְּבָרִים שֶׁמְּתֻרֶּת לָצֵאת בָּהֶן מִבֵּיתָהּ מִשּׁוּם שֶׁאֵינָהּ רְגִילָה לְהַסִּירָן, דְּמִמָּה נַפְשָׁךְ, אִם תִּהְיֶה זְכוּרָה שַׁבָּת בִּשְׁעַת הַתָּרָה, לֹא אַתְיָא לַאֲתוּיֵי, וְאִם לֹא תִּהְיֶה זְכוּרָה שַׁבָּת, אֲפִלּוּ אִם נֶאֱסַר לְהַתִּיר וּלְהַסִּיר לֹא יוֹעִיל [תּוֹסָפוֹת (נז. ד"ה במה)]: **יז (נו) בַּחֲצַר הַבַּיִת.** הֵינוּ אֲפִלּוּ בְּחָצֵר הַמְעֹרָכֶת. (מח) וְדַעָה זוֹ הִיא הַדַּעָה הַשְּׁנִיָּה דְּסָעִיף י"ח שֶׁפְּסָקִינָהּ דְּכָל שֶׁאָסְרוּ לָצֵאת בּוֹ דָּרָךְ מַלְבּוּשׁ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, אָסוּר לֵילֵךְ בּוֹ אֲפִלּוּ בַּבַּיִת וּבֶחָצֵר הַמְעֹרָכֶת: **(נז) כִּי אִם בְּיָדוֹ וְכוּ'.** הֵינוּ דְּכַמָּה שֶׁנִּתִּיר לוֹ לְהוֹצִיאוֹ בְּיָדוֹ לְחָצֵר, לֹא שַׁיָּךְ שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיוֹצִיאֶנּוּ גַּם לִרְשׁוּת הָרַבִּים, דְּאִם כֵּן, לֹא יְהֵא רַשַּׁאי שׁוּם כְּלִי לְטַלְטֵל בַּבַּיִת וּבֶחָצֵר שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיוֹצִיאֶנּוּ, (מט) אֲבָל

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

יֵשׁ חֲשָׁשָׁא בְּאֵינוֹ קָשׁוּר, דְּילְמָא נָפִיל וְאָתֵי לַאֲתוּיֵי: (מה) **וְיצַעֲרֶנָּה.** אֲבָל (ט) אִם אֵינָהּ עוֹשָׂה אֶלָּא בִּשְׁבִיל אֲצוּלֵי טִנּוּף, לְהַצִּיל בִּבְגָדֶיהָ שֶׁלֹּא יִטָּנְפוּ, אָסוּר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ש"א סָעִיף י"ג: (מו) **בַּיִת יָד.** לְהַמּוֹךְ שָׁלָּה, דְּיכוֹלָה לָאֵחוֹז לְהַמּוֹךְ בְּבֵית יָד, (מ) קָא מַשְׁמַע לָן דַּאֲפִלּוּ הָכִי מֵאִיס לְמִשְׁקְלֵהּ: (מז) **וּבִפְלֵפֶל וּבְגַרְגֵּר מֻלַּח.** פִּלְפֵּל לְרֵיחַ הַפֶּה, וּמֶלַח לְחֹלִי הַשִּׁנַּיִם: (מח) **וּבִלְבַד וְכוּ'.** הַאי וּבִלְבַד (מט) לֹא קָאֵי אֶלָּא אַדְּסָמִיךְ לֵיהּ מַה שֶּׁנּוֹתֶנֶת לְתוֹךְ פִּיהָ, אֲבָל אֲרֵישָׁא לְעִנְיַן מוּתָּר לֹא, דְּשָׁם אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה מֻתָּר בְּשַׁבָּת. (מנ) וְדַעַת כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּהוּא הַדִּין דְּמֻתָּר לִתֵּן תֻּבָן לְכַתְּחִלָּה בְּשַׁבָּת בִּמְנֻעָלִים שֶׁלָּנוּ הַסְּתוּמִים מִכָּל צַד, (מנ) [נ]וְנָכוֹן לְהַחְמִיר בָּזֶה, אִם לֹא בְּעֵת הַצָּרָךְ: (מט) **שֶׁלֹּא תִּתְּנֵם וְכוּ'.** דִּכְלָל רְפוּאָה גָּזְרוּ מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמָּנִים. אִי נַמִי מִשּׁוּם דִּמְחַזֵּי כְּאִלּוּ מַעֲרֶמֶת לְהוֹצִיא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמוֹךְ הַנַּ"ל מוּכָנָה מִלְּתָא דְּצָרִיכָה לְכָךְ, וְלֹא מִתְחַזֵּי כְּמַעֲרֶמֶת לְהוֹצִיא [אֲלֵיבָּה רַבָּה (ס"ק כג)]: (נ) **וְאִם נָפַל לֹא תַּחֲזִיר.** הַטַּעַם (מד) מִשּׁוּם דִּמְחַזֵּי כְּאִלּוּ מַעֲרֶמֶת לְהוֹצִיא, וְכַנַּ"ל. וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּעִקַּר הַטַּעַם הוּא רַק [נ]מִשּׁוּם דְּזֶה דּוֹמֶה כִּנְתִינָה לְכַתְּחִלָּה, וְיֵשׁ לִגְזֹר גַּם בָּזֶה מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמָּנִים. וּלְפִי טַעַם זֶה אֵין לֶאֱסֹר לְהַחֲזִיר כִּי אִם בְּנָפְלָה עַל גַּבֵּי קַרְקַע, וְלֹא בְּנָפְלָה עַל גַּבֵּי כְּלִי, כְּמִבְאָר לְקַמָּן בְּסִימָן שכ"ח סָעִיף כ"ה לְגַבֵּי רְטִיָּה שֶׁנָּפְלָה, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן מַשְׁמַע דַּעַת הַגְּרַ"א בְּבֵאוּרוֹ: (נא) **שֶׁקּוֹשְׁרִים וְכוּ'.** אֲפִלּוּ (מה) אִם הַמְּשִׁיחָה הוּא דָּבָר נוֹי, גַּם כֵּן לָאו בִּכְלַל תַּכְשִׁיט הוּא דְּנַיְחָא דְּשָׁלְפָא וּמְחַוְיָא, דְּהוּא צָרָךְ לְהַמַּלְבּוּשׁ, וּכְבִית יָד שֶׁל הַבֶּגֶד דָּמֵי. (מו) וְגַם בְּרֵנְאִי לֹא שָׁלְפָא, שֶׁלֹּא יִפְּלוּ הַבְּתֵּי שׁוֹקִים: (נב) **בְּמִשְׁיחָה.** בְּשִׁבְלֵי הַלֶּקֶט (ס"ק קו) וּבְשָׁאֲרֵי רְאשׁוֹנִים אִיתָא בְּמִשְׁיחָה אוֹ בִּרְצוּעָה, וּבָזֶה נִיחָא מַה שֶּׁסִּים וְלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יִשְׁתַּלְשְׁלוּ, וְאַמְּשִׁיחָה וּרְצוּעָה קָאֵי, וְכֵן מוּכָח בִּסְמַ"ק (מצוה רפב): (נג) **בְּאֶצְעָדָה שֶׁמַּנִּיחִין בַּזְּרוֹעַ.** עַיֵּן בְּבֵאוּר הַלָּכָה (ד"ה ויוצאה) דְּמַיְרֵי שֶׁמַּנִּיחָה וּמְהַדָּקָה עַל בְּשָׂרָהּ וְלֹא עַל הַכַּתֹּנֶת מִלְּמַעְלָה, וְעַל כֵּן מֻתָּר, דְּלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁתִּשְׁלַח וְתַחֲזִי דְּלֹא יִתְגַּלֶּה זְרוֹעָהּ. וְזֶה הַטַּעַם הוּא גַּם כֵּן עַל שׁוֹקָהּ, וְהֵישׁ אוֹמְרִים סְבִירָא לְהוּ דְּדַוְקָא בְּשׁוֹק מִקִּילִינַן מִטַּעַם זֶה וְלֹא בִּזְרוֹעַ: (נד) **שֶׁתְּהֵא דְּבוּקָה וְכוּ'.** דְּאִם הִיא רְפוּיָה, חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא תִּפֹּל וְאַתְיָא לַאֲתוּיֵי: **טז (נה) יְכוֹלָה לְהַתִּירוֹ.** כְּגוֹן חֲגוֹרָתָהּ וּכְהַאי גַּוְנָא, וְהַטַּעַם, דְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁרְגִילִין לְהַסִּירָן אָסְרוּ חַ"ל לָצֵאת בָּהֶן מִבֵּיתָהּ כְּשֶׁהִיא לְבוּשָׁה בָּהֶן, דְּשָׁמָּא כְּשֶׁתְּסִירֶנָּה אַחַר כָּךְ תִּשְׁכַּח שֶׁהוּא שַׁבָּת וְאַתְיָא לַאֲתוּיֵי, אֲבָל דְּבָרִים שֶׁמְּתֻרֶּת לָצֵאת בָּהֶן מִבֵּיתָהּ מִשּׁוּם שֶׁאֵינָהּ רְגִילָה לְהַסִּירָן, דְּמִמָּה נַפְשָׁךְ, אִם תִּהְיֶה זְכוּרָה שַׁבָּת בִּשְׁעַת הַתָּרָה, לֹא אַתְיָא לַאֲתוּיֵי, וְאִם לֹא תִּהְיֶה זְכוּרָה שַׁבָּת, אֲפִלּוּ אִם נֶאֱסַר לְהַתִּיר וּלְהַסִּיר לֹא יוֹעִיל [תּוֹסָפוֹת (נז. ד"ה במה)]: **יז (נו) בַּחֲצַר הַבַּיִת.** הֵינוּ אֲפִלּוּ בְּחָצֵר הַמְעֹרָכֶת. (מח) וְדַעָה זוֹ הִיא הַדַּעָה הַשְּׁנִיָּה דְּסָעִיף י"ח שֶׁפְּסָקִינָהּ דְּכָל שֶׁאָסְרוּ לָצֵאת בּוֹ דָּרָךְ מַלְבּוּשׁ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, אָסוּר לֵילֵךְ בּוֹ אֲפִלּוּ בַּבַּיִת וּבֶחָצֵר הַמְעֹרָכֶת: **(נז) כִּי אִם בְּיָדוֹ וְכוּ'.** הֵינוּ דְּכַמָּה שֶׁנִּתִּיר לוֹ לְהוֹצִיאוֹ בְּיָדוֹ לְחָצֵר, לֹא שַׁיָּךְ שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיוֹצִיאֶנּוּ גַּם לִרְשׁוּת הָרַבִּים, דְּאִם כֵּן, לֹא יְהֵא רַשַּׁאי שׁוּם כְּלִי לְטַלְטֵל בַּבַּיִת וּבֶחָצֵר שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיוֹצִיאֶנּוּ, (מט) אֲבָל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מ) רַשַּׁ"י (סה. ד"ה עשתה): **(מא)** אֲלֵיבָּה רַבָּה (ס"ק כג) בְּשֵׁם כַּמָּה אַחֲרוֹנִים, וְכֵן מִצְדַּד גַּם כֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א, וְדִלְא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק י"ב) שֶׁמִּקִּיפִין בָּזֶה: **(מב)** בַּ"ח (ס"ק יח) וְאֲלִיבָּה רַבָּה (שם), וְכֵן מַשְׁמַע קְצָת גַּם מִפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"י): **(מג)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) בְּשֵׁם הַגָּהַת סְמ"ק (מצוה רפב): **(מד) עַיִן מָגֵן אַבְרָהָם** (ס"ק יא) **דְּלְטַעַם זֶה אָסוּר גַּם עַל גַּבֵּי כְּלִי, אַף בִּזְמַנֵּינוּ דְּלִכְמָה פּוֹסְקִים אֵין לָנוּ רְשׁוּת** (מה) אַחֲרוֹנִים: **(מו)** רַשַּׁ"י שָׁם (סג: ד"ה תחתן): **(מז)** כֵּן מַשְׁמַע מַרְמְבַּ"ם (פי"ט ה"ה): **יז (מח)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג) וְאֲלִיבָּה רַבָּה (ס"ק כו) וְהָגְרַ"א: **(מט)** הָרַב הַמַּגִּיד (פי"ט ה"ח) וְהָרַן"ך בְּפֶרֶק בָּמָּה אִשָּׁה (כט. ד"ה אמר רב) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ן (סד: ד"ה הא דאמרינן וְהָרַשְׁבָּ"א (עבודת הקודש שער ג סי' ב):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (סכ"א) מתיר בין בשל זרוע ובין של שוק. **ב]** ובשו"ע הרב (סי"ט) התיר ולא כתב שנכון להחמיר. **ג]** ובשו"ע הרב (סי"ט) כתב שהטעם שנראה כאילו היא מערמת.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah